

Posudek k bakalářské práci „Problematika viny u Martina Bubera a Karla Jasperse“
ETF, obor Pastorační a sociální práce, červen 2013

Autor: Petr Dudek

Vedoucí práce: Mgr. Petr Jandejsek

Počet stran: 42 stran textu

Cílem bakalářské práce je „představit problematiku viny z pohledu Martina Bubera a Karla Jasperse a také se pokusit o vzájemné srovnání obou přístupů a nalézt v nich možné podobnosti či odchylky“ (s. 8). I když práce striktně vzato vychází ze dvou relativně krátkých textů, podařilo se autorovi zasadit tyto texty do širšího kontextu doby jejich vzniku, a tím jim umožnit nově promluvit. Zejména potom autor usiluje s využitím těchto textů o důslednou reflexi možností práce s vinou v sociální práci.

Struktura práce je srozumitelná a přehledná (ale třetí úroveň struktury už není vhodné dávat do obsahu). Představí jednoho autora a jeho pojetí viny, následně totéž s druhým. Pátá kapitola diskutuje možnosti očištění se od viny u obou autorů. Šestá kapitola vhodně doplňuje pohled na vinu z pozice oběti. Následné Závěrečné shrnutí autor chybně považuje již za vlastní závěr práce, který potom schází. Seznam literatury samozřejmě nemá být číslován jako kapitola. Nyní stručné komentáře k některým kapitolám.

V Úvodu oceňuji výmluvné použití příkladů z literatury pro demonstraci základních typů vyrovnávání se s vinou. Nadneseně a staticky působí slova o tom, že po znovuzrození je již svévole nemožná. Jak se ale ukáže později, jde o citaci z Jasperse, která bude dále vysvětlena. V oddíle 2.1 autor kriticky pracuje s Buberovým obzorem psychoterapie počátku padesátých let v Evropě, což je sice vzhledem k textu přiměřené, ale mohl by zmínit její oboru (rozvoj párové, rodinné a skupinové terapie), čímž by vlastně odpovídal na některé ze svých námitek. Velmi pěkně ovšem připomíná, že u Bubera je práce s vinou životní příležitostí k zásadní proměně lidského života (s. 16).

Ve třetí kapitole je zmateně popsáno Jaspersovo vzdělání. V oddíle 4.5.1 nicméně autor tvořivě interpretuje Jasperovo pojetí metafyzické viny směrem k širší solidaritě, na s. 41 pak doplňuje, že, při hlubokém uvědomění si své viny, je možné „zjednávat nápravu nejen tam, kde (člověk) sám obecně uznávaný řád porušil, ale i tam, kde je světový řád porušován, ať již kýmkoli“.

V oddíle 4.6.1 se zřetelně projevují Jaspersovy kořeny v luteránství, když je zmíněn jeho apel na zřeknutí se osobní vůle a plnění vůle Boží. Bylo by zajímavé, kdyby se autor, který má pravděpodobně blíže ke katolictví (viz citát z mešního úkonu kajičnosti v Úvodu), více věnoval této myšlence.

Šestá kapitola je spíše črtou, která by si zasloužila rozpracování. Autorův závěr o splynutí oběti a viníka na s. 45 zní velmi provokativně, bereme-li realisticky závažnost viny a lidské limity ke schopnosti odpouštět (a chtělo by se říct: píše-li autor v tomto aionu, a ne v eschatonu). Autor by musel velmi dobře zdůvodnit, za jakých podmínek je možné takto hovořit a jakého porozumění se vyvarovat.

V sedmé kapitole se autor věnuje Buberově výroku o vypořádání se s vinou jako znovuzrození či uchvácení něčím vyšším (s. 50). Tím podtrhuje zcela zásadní věc, totiž, že schopnost odpustit je nám v posledku darovaná Bohem a děje se z jeho milosti.

Práci se nepodařilo dotáhnout po formální stránce. Zejména vytýkám kombinaci dvou citačních stylů, což je zbytečné, matoucí a nepřesné. Místy také není jasné, jestli autor mluví o

kapitole, podkapitole, oddílu. Problém s chybějícím závěrem byl již zmíněn. Na druhou stranu je třeba říci, že autor se snaží o barvitě a přesné jazykové vyjádření. S literaturou pracuje kvalitně.

Jaspers píše, že „teprve z vědomí viny vyrůstá vědomí solidarity a společné odpovědnosti, bez nichž není svoboda možná“ (zde s. 41). Petr Dudek prokázal ve své práci, že je schopen smysluplně vztáhnout pojednání o vině k profesi sociální práce a je si vědom, že tato profese z hodnot solidarity, odpovědnosti a svobody vyrůstá a vede k nim.

Navrhuji hodnotit stupněm B – velmi dobře.

Otázka k obhajobě: Vysvětlete slova o splynutí oběti a viníka ze šesté kapitoly.

Petr Jandejsek
21. června 2013